

FĂLĂ ENCICLOPEDIĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI

Prețul abonamentului :

Pentru Austro-Ungaria 4 corône
 Pentru România și străinătate 6 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR :

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor :

Pentru publicațiunile de presté tot anul (de 24 oré)
 tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută
 1 corônă, ér cu litere mai gróse duplu.

TROMPETA.

— de Don Pedro A. de Alarcon. —
 (Urmare)

Fiecare osindit cearcă să se acațe, ca scaiul, de o anumită ideă, spre a nu o mai părăsi. Pe mine mă cuprinse un neastimpér, nesece friguri, un fel de delir. Cugetul la Ramon, la Ramon cel care trăia sau era mort, la Ramon cel din cer la Ramon cel de la sihastriă, imi muncia creerii în așa chip, cât în acelea ore chinuitoare ale morții nu mă putém gândi la nimic alta.

Apoi mă desbrăcară de uniforma mea de căpitan și-mi dădură o manta vechie de soldat, și o căciulă.

Astfel mergeam cu alți nouăspredece camerađi, la mórte.

Numai unul singur dintre acestia a fost grațiat... fiindcă era muzic! Carliștîi grațiară viața tuturor muzicilor, fiindcă bataliônele lor avéu lipsă de acestia...

„Și d-ta, Don Basilio, erai muzic pre atunci? Ți-ai mântuit viața?” strigară tinerii, ca dintr'o gură.

„Nu dragii mei” di-se Veteranul, „eu nu eram muzic.”

Soldații formară un careu, în mijlocul căruia ne-au aședat pre noi...

Eu am tras numărul 11, cea ce însemna, că la mórte eram al unspredecelea în rînd. Intre acestea mă gândeam la soția și la fata mea, la tine și la mamă-ta, copila mea!

Pușcăturile răsunară...

Sunetul puștilor, mă făcu aprópe să-mi perd consciința. Și de vreme ce ochii imi erau legați, nu putém vedea cum mor camerađii mei.

Numéram fiecare salvă, spre a sci, când va sosi la mine rîndul ca se mor.

După salva a trăia sau a patra imi perdui consciința.

Ah! Impușcăturile acelea imi vor hui vecinic în inimă și minte.

Acum mi se părea că le aud la o depărtare de miș de miluri, acum le simțém éráși răsunând în capul meu.

Și salvele urmară una după alta!

Acum! cugetai eu:

Salva răsună și eu trăiam încă.

Acea care urmează-e!... fu ultimul meu gând.

Simțém, că m'au apucat de umeri, ca mă scutură și-mi strigă în urechi.

Căđui la pământ.

Nu mă gândém la nimic... Simțém înse totul ca într'un vis adénc.

Mi se părea că eram impușcat.

V.

Apoi mi se păru, că zac pe un pat, în închisórea mea. Nu vedém nimic.

Imi duséi mâna la față. ca și când aş fi vrut să-mi rump o legătóre, și-mi loviú ochii, tare căscați... Orbisém óre?

Nu... închisórea în care mă aflam era întunecósă.

Auđii sunete de clopot și mă cutremurai.

Era óre glasul clopotului de sara?

Sunt nouă óre, cugetam eu în mine, dar ce Ți?

O umbră mai neagră decât întunerecul din temniță, se plecă asupra mea.

Și ceialaltî? Ceialaltî optspredece?

Toți au fost impușcați!

Și eu?

Trăiam, sau dóră m'a apucat un delir în mormént.

Buzele mele murmurară mecanicesce un nume, ce părea că și acum mă apasă cu greutatea unui munte... „Ramon!”

„Ce poftesci” răspunse umbra de lângă mine.

Tremuram de bucuriă.

„Dumnedéule!” esclamai eu, „sum pe ceialaltă lume?”

„Nu!” răspunse aceași voce.

„Ramon, tu trăesci?”

„Da!”

„Și eu?”

„Asemenea!”

„Unde mă affu? Acésta este sihastria dela San-Nicolo?”

Nu sum eu prinsoner? Totul au fost numai un vis?”

„Nu, Basilio, tu nu ai visat. Ascultă-mé.

VI.

„După cum vei ști, eu am ucis erii pe colonellu în lupta cinstită.

Sum răsunat. M'am luptat mai departe, cu turbare... măcelărind tot ce-mi vinea în cale... până se întunecă... până când nu s'a mai aflat nici un suflet pre câmpul de războiu...

Când răsări luna, mi-am adus aminte de tine. Atunci m'am îndreptat spre sihastria, cu gândul de a te aștepta acolo.

Erau zece ore sara. Noi avem se ne întâlnim la o oră. În noaptea precedentă nu am fost închis nici un ochiu, și astfel am căzut într'un somn adânc.

La o oră scosei un țipet și mă trezii.

Visasem, că ai fi murit.

Ce s'a fost ales de tine?

Au sunat două... trei... patru ore... Ce noapte plină de chinuri! Fără îndoială, tu ai căzut în luptă.

Se revêrsa de ziua.

Acum părăsii sihastria și am început a căuta oștea rebelilor. Am aflat tocmai când răsărea soarele. Și de vreme ce toți creșuseră că am fost căzut în sara zilei precedente, mă îmbrățoșeză de bucuria acestei neașteptate revederi, și generalul mă încercă de distincțiuni.

În decursul vorbirii am aflat că douăzeci și unu de prinsoneri vor fi executați. Un fel de simțire nehotărâtă mă cuprinsă.

„Ore, se nu fiă, Basilio între ei?“ mă întreabai pre mine însumi.

Alergai spre locul de executare și am văzut careul deja format.

O salvă răsună...

Așa dară, executarea s'a început deja.

Am încercat se ved ceva, nu vedem înse nimic.

Durerea mă orbise; frica mă făcea se ameteșe.

În sfârșit te-am recunoscut.

Așa dară totuși vei fi împuscat.

Doze victime cadură înaintea ta...

Ce se fac?...

Am alergat la tine, te-am strins în brațe și cu glasul tremurător și înălțat am strigat îngânând:

„Acesta nu! Acesta nu, domnule general!“

Generalul care comănda careul și căruia i erau cunoscute faptele mele din luptă, răspunse:

„Pentru ce nu? Este el doră un muzic?“

Cuvintele acēstea avură asupra mea acel efect, ca și când soarele și-ar revêrsa totă strălucirea razelor sale în ochii carii numai acum și-au câștigat lumina, ai unui orb din nascere bătrân.

Raza de speranță îmi isbi ochii așa de pe neașteptate, încât aprôpe mă orbi.

„Muzic!“ esclamai eu, „da, da, domnule general. E muzic... și încă un muzic vestit!“

Între acestea, tu zăcei fără simțire, la pământ.

Din ce instrument cântă?“ întrebă mai departe generalul.

„Din... la... în... la... da... așa este!... din trompetă!“

„Aveți lipsă de o trompetă?“ întrebă generalul pe șeful muzicii de regiment.

Cinci secunde — cinci vécuri pentru mine — trecură, până se auzi răspunsul.

„Da, avem lipsă, domnule general,“ dise măestrul de muzică.

„Duceți omul de aici și apoi continuați cu executarea!“ strigă conducătorii carliștilor.

Eu te-am luat în brață și te-am adus în închisorea acēsta.

VII.

Când sfârși Ramon, mă ridicai rișind și plângând tot deodată, îl îmbrățoșai și tremuram nu știu cum:

„Așa dară ție-ți dătoresc viața...“

„Încă nu!“ răspunse el.

„Cum așa?“ esclamai eu.

„Știi cânta din trompetă?“

„Nu!“

„Atunci nu-mi dătoresci viața, și mi-am perdut-o pe a mea fără de a o mântui pe a ta.“

Stam ca înmărmurit.

„Nu te pricepi de loc în ale muzicii?“ continuă Ramon.

„Puțin, de tot puțin... Îți aduci dor aminte că în colegiu am fost luat instrucția la olaltă.“

„Acēsta e puțin, sau mai bine dis nimic. Atunci nu-i nici o scăpare. Mărtea ta e sigură!... Și eu încă trebuie se mor alături de tine... ca un tradator... ca un înșelător. În timp de patrușprezece zile trebuie să se organizeze corpul de muzică și tu se fii încorporat la acela!...“

„În timp de patrușprezece zile!“

„Nici mai mult nici mai puțin! Și de vreme ce tu până atunci nu vei ști cânta din trompetă... căci bunul Dumnezeu nu va face minuni — ne vor împușca fără nici un pardon!“

„Se te împușce pre tine!“ esclamai eu. „Pre tine! căruia i dătoresc viața, și încă din pricina mea. O nu, nu! Acēsta nu o pôte ceriul lăsa! În timp de patrușprezece zile voi ști din muzică atâta, încât se pot cânta din trompetă!“

Ramon surise cu amar.

VIII.

Ce se vè mai spun, copii mei? În patrușprezece zile... o putere a voinții!... în patrușprezece zile și tot atâtea nopți nedormite — căci în acēstă jumătate de lună, nu m'am bucurat nici de somn, nici de odihnă — în patrușprezece zile am învățat se cânt din trompetă!

Ce mai zile!

Eu și Ramon eșam zilnic la olaltă, în liber. Acolo petrecem zile întregi în societatea unui muzic, care venea anume aici, dintr'un orășel apropiat, ca se mă instrueze...

Se fi scăpat cu fuga!... Acēsta o cetese eu din ochii vostrii. Nimic mai imposibil decât acēsta! Eu eram prinsoner și ca atare aspru păzit... Și Ramon nu voia se fugă fără mine...

Nu vorbeam nimic... nu mă cugetam la nimic, nu mâncam nimic.

Trupul meu trăia, eu înse eram stăpânit singur numai de frenesia muzicii, de gândul la trompetă, îndrăcita de trompetă. Voiam se învăț a cânta din ea și am învățat!...

Da! olog de eram și așa fi învățat a merge...

Mut se fi fost și așa fi învățat a vorbi...

Orb, și așa fi vedut...

Fiind că voiam.

Ah! Voința învinge orî ce. A voi este a putea

A voi: este un cuvânt atotputernic...

Am învățat a voi, copii mei! Învetați și voi acest mare adevêr!

Astfel mi-am mântuit viața și pre cea a lui Ramon.

În schimb înse mi-am perdut mintea. Ajunsesem un muzic fanatic. Timp de trei ani întruna, nu am lăsat trompeta din mână.

Do-re-mi-fa-so-la-si: acēsta era pentru mine totul, pre atunci.

Ramon nu mă părăsi.

Noi emigrarăm în Franța și eu cântam și aici din trompetă.

Trompeta eram eu. Pe buzele mele era cântare! Omenii, poporă și artiști mari mă încunjurau, ascultând la mine.

Eram admirat, eram o minune...

Trompeta se duplica sub degetele mele, ea plângea se tânguia, striga, urla. Ea invita rîdunelele, animalele omenesci suspinurile omenesci.

Plumânile mele erau de fer...

Și viața acēsta ținu mai mult de doi ani.

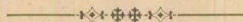
Atunci deodată muri prietinel meu.

Vederea cadavrului sêu îmi readuse mințile la loc...

Și într'o di, după ce mi-am fost recăpătat mințile, am luat în mână trompeta... și vè gândiți mirarea mea, eu nu mai sciam sufla în ea.

Mai cereți încă și acum ca se vè cânt de joc?...

Enea Pop Bota.

Roza Alpilor.

Departe, între piscurile Alpilor ce se ridică până la cer, unde om nu umbla, unde erbă nu crește ci numai norii osteniți se lasă pe virfurile stâncilor, deasupra cuibului sumetului vultur, pe un colț de stâncă, preste o cascadă infrișată, se află o cruce de lemn. Religiozitatea a implântat acolo stégul creștinimului ca să-și arete credința care învață, că toate sunt a Lui, a Celui ce ne conduce sorțile, a preputernicului D-đeu, văile roditoare, stâncile pustii; că e în tot locul de față: pe câmpiile locuite și pe munții cu virfuri nevedute.

Credința poporului însoțește crucea asta cu o altă espicare: leagă de ea o legendă, o legendă înfiorătoare și de aceea vorbește despre ea cu o frică ascunsă; în jurul ei se adună duchurile nopții și țin sfaturi.

Locuitoriul pacinic a văilor sau vânătoriiul rătăcit pe acolo deja de departe își ie pălăria de pe cap și își face cruce: Dómne nu mă ducé în ispită și incunjură locul înfiorător.

Și cum nu, dór acela e semnul pedepsei lui D-đeu, care ajunge păcatul, și dacă la născut ușurătatea.

Străinilor, carivin pe acolo din mari departări le povestesc ómenii istorii grozave! Mulți cu mare cutezanță au ureat suișul acesta punându-și viața în cel mai mare pericol. Doi călători au ameiț și au căđut în prăpastie, și asta a fost destulă causă ca să întărească și mai mult credința deșartă a poporului.

Din ađdite știam legenda și aș fi dorit să-ș știu și istoria. Am plecat.

După amiađi, cam pela două ore eram în mica comună nemțască. Era și vremea se mă odichnese puțin fiindcă de dimineața

până acum m'a și cam scuturat trăsura. Vestmintele imi erau albe de pulvere, ca și când le-aș fi presărat cu fărînă; gura, urechile imi erau pline de prav. Tóte estea numai întârđie prânzul și am o fóme de lup. Hotelieriul un nēmț bine trăit pe acărui față se putéu ceti omenia și simplitatea, ađdind de departe sunetul clopoțelilor, deja aștepta înaintea casei. M'a primit amical dar pentruacea zéu nu ș'a luat pipa din gură ci numai așa cu o mână ajută, nu mie ci surugiului, ca se desprindă caii.

În sfârșit am ajuns în lăuntru, mi-au dat apă se me spăl mi-au pus înainte nește rămășițe de mănăcări și o óla cu vin de mere. Ne fiind ceva mai bun și estea au fost bune; póte mai bune ca cele de acasă luând în considerare împrejurările.

După prânz se aședă lângă mine hotelieriul și imi arată un munte mare din apropiere.

— Privește — te rog — numai cum fumegă „Gespenstberg“-ul (muntele ispitelor).

— Și apoi însămnă asta ceva? întrebai eu.

— Cum dómne n'ar însămnă? Din asta va fi ceva réu, și încă un mare réu; decâte orí fumegă virful muntelui tot déuna să stárnesc furtuni urite mai adescorí ruperi de nor, când mătură tot. Apele es din alviș și ne duc tot fânul și tóte

vitele. Veđi d-le, vitele carí is la-pășune sus au simțit pericolul, pentrucă vin în jos, cea mai mare parte is deja la pólele muntelui.

— Dar dacă e timp frumos? Atunci tóte pe virful muntelui. Și dacă e inorat vitele merg în sus e sigur că va fi vreme frumoasă. Poftesce numai si privește.

Și intradevăr animalele pășteau jos la pólele muntelui.

— Dómne feresce să se suie cineva acum pe munte, acela nu ar mai ajunge viu jos. Sufiletele blăstămate cam pe vremea asta își țin sfaturile în jurul crucii. Furtunile vin de comun nóptea și când fulgeră și trăsnesce mai tare atunci umblă duchurile muntelui.

Bun, gândii eu, bētrānul a apucat calea cea bună, il ascult; imi va spune întreaga istorie după credința lui.

Dar nu mi-a putut spune din tóte numai atāta, că de câte orí fumegă muntele tot déuna e réu; și asta pentruaceea așa fiindcă sufiletele blăstămate, duchurile muntelui acolo se adună și înșală pe călători carí umblă pe acolo când în formă de capră sēlbatică și

când ajung la locul blăstemat il împung în prăpastie. Mai pe urmă în anul trecut a căđut un călător în afunzime.

— Apoi bētrānule eu mă voi sui pe virful muntelui.

— Dómne feresce, đise bētrānul inspăimāntāndu-se și fă cându-și cruce. Să nu încerce d-nu pentru lumea asta, și apoi și dacă ai merge până sus așa te rătăcesei încāt nu mai poți eși nici odată afară. Cum și poți gândi așa ceva. Imi pare fórté réu că țam vorbit despre asta.

Dar vedēnd că bētrānul are ceva dreptate intrucāt era de tot inorat și putēm aștepta plóie, am aminat escursiunea pe điuă următoare. Bētrānul s'a liniștit încātva dar ca să se asigure mi-a spus că va vorbi cu un vânător, care știe drumul să mă însoțescă până la cruce.

Rugăciunea orfanilor.

Förte bine, gândii eu. Totuși e mai bine dacă va fi cineva lângă mine; se pöte se lunec sau cine știe ce mi se pöte întâmpla dacă nu e nimeni cu mine să-mi dea mână de ajutor. Cătră sară inădever sau deschis cataractele ceriului, tuna și fulgera încât vëdënd'o asta îți puteai face închipuire despre „judecata din urmă“. De opt, de nouë ori rësuna prin munți trăznetul; un resunet înfricoșat încât te apucău toți fiorii

În ziua următoare des de dimineță m'a tređit hotelieriul spunându-mi că vânătorii așteaptă deja. Un pătrar de oră și eram pe drum. Hotelieriul și după ce ne-am depărtat imi mai strigă odată se am grijă și se më reîntore norocos acasă.

Vedeți d-le — imi dișe vânătorii — se facă omul ori și ce nu-i pöte scöte poporului din cap credințele estea; sta se jöre că sus pe munte se adună duchurile și acolo își jöcă horele vrăjitoarele.

— Și carei cauza acestor credințe?

— O istorie păstorească simplă dar cu sfârșit de tot tragic dișe el. După cum știți pöte, animalele de casă iarna-vara is afară în munți în păduri. Colo deasupra lângă ruptura aceea e o colibă păstorească. Încă moșu imi povestea cum odată întâmplarea dușe o fetiță frumoșă — cea mai frumoșă — din sat până sus pe vârful muntelui, pre unde om nu umblă, pre

unde numai căprioarele sărind de pe stâncă pe stâncă înșală vânătorii pre drumuri neatinse decât de vânt. Adunând flori se perdu de söțele ei, rătăci mult prin pădurile întunecoșe până când în sfârșit ajunse la un luminiș unde un tiner păstor se juca cu mei.

Fetița își împreună mănutele-i mititele privi atât de frumos, atât de rugător în ochii tineruli păstor — și își spuse nenorocirea. Păstoriul o mângăie și îi promise că îndată ce va răsări sörele va conduce-o acasă la părinți. Îi oferii apoi lapte cald de capră, unt proșpet, pâne, fragi și smeură de curând culésă; făcu foc ca se nu îi fie frig în aerul rece al sării; îi pregăti în colibă un pat de fân môle mirositor ér el să culcă înaintea colibeii ca să-i fie de pază. Îi păru așa de bine sërmanului păstor că o ființă veșuitoare a ajuns la el. La el nu merge decât odată în săptămână tatăl său sau mamă-sa ca sei duca pâne și să-și ieie brânza, untul și laptele de pe o săptămână. Sara înainte de a se pune la odihnă el îi povesti multe felii de legende despre zinele munților, despre spiritele bune, despre Fata blăstămată, care s'a prefăcut în căprioară și așa rătăcesce prin păduri.

(Va urma)

(După Schmiedt) de **Porumbel.**

Comuna Bucium-șasa.

Amanta mea!

„Cel ce trăeșce fără iubire, e mort de viu!“

Proverbial

*Venus vi-e cunoscută
În frumșetă întrecută?
Dar amanta mea alésă
E mai mândră, mai frumoșă!*

*Pe Minerva o știți bine,
Mai cu minte între zine?
Dar cu mult mai cultivată,
E amanta-mi adorată!*

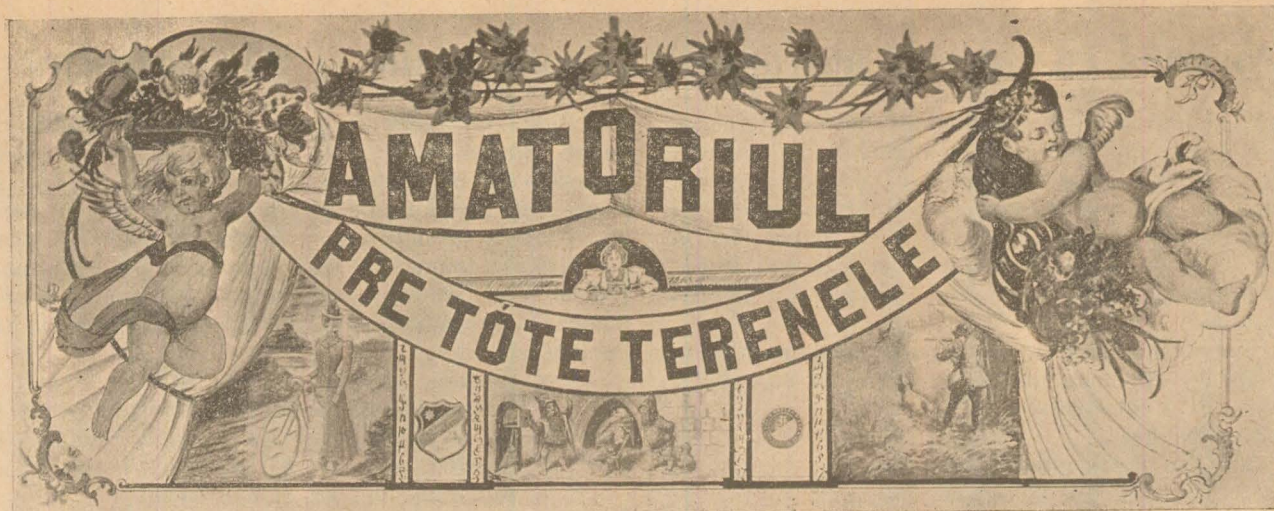
*Admirați pe nouë muze,
Farmece avënd pe buze?
Dar amanta-mi adorată,
E cu mult mai fermecată!*

*De voiți înțelepciune,
Fericire, sfaturi bune;
Zâne nu luați în samă,
Ci veniți la alor mamă!*

*Mama lor-e-amea alésă,
Vecinic tineră, frumoșă,
Fericire pörtă'n pöla
Numele-i este școlă!*

P. Turcu.

O nouă metodă de a grava în sticlă.

În cele următoare dăm cetitorilor „Rev. Il.” o nouă metodă de a grava sticla.

Metoda e foarte simplă, ușor de executat și rezultatul sigur.

La executarea acesteia avem trebuință de o cutie de lemn de circa 20—30 c. m. lungime, a cărei părți sunt astfel întocmiți încât să pot trage în sus și jos, ca să putem ușor așeza obiectul ce voim a grava, în cutie. — În lăuntru ei sunt întocmite cârlige sau rudișore cu ajutorul cărora să putem întepeni tablele de sticlă ce voim a grava. —

Să luăm o tablă de sticlă pe care voim a grava d. e. un monogram :

Procedura e următoarea :

Sticla o spălăm bine și o poleim cu cretă zdrobită fin.

Mustra (în cazul de față monogramul) o desămnăm pe hârtie bună și tare de scris apoi acele părți pe care dorim a-le obține gravate în sticlă le tăem afară cu un penicel ascuțit. Hârtia o lipim cu un clei bun pe tablă dar cu atențiune mare, ca toate părțile, cu deosebire marginile figurei (monogramului) tăiete să fie bine lipite. Dacă ici sau colo stă ceva colțișor, trebuie netezit, iar părțile goale a sticlei (care să ved prin tăeturile făcute în hârtie) trebuie să fie absolut curate.

Băgăm acum tabla astfel întocmită în cutia și o întepenim pe un părete al acesteia ușă, ca partea ce e a-să grava rămâne în lăuntru cutiei (adecă dosul tablei vine lipit de păretele cutiei.) —

Turnăm în cutie șireduri de pușcă, mai mari sau mai mărunte după-cum voim ca gravarea să fie executată mai dur sau mai fin ; precum și pulvere de : schmirgel.

Încuim cutia bine și o scuturăm timp îndelungat, până când figura e bine gravată. Apoi luăm tabla o spălăm și lucrul e gata.

Gravarea pe această cale e a să esplica în modul următor ; în urma scuturării îndelungate moleculele de schmirgel intră în

plumbul môle al șiredurilor așa că un șired privit prin o sticlă măritore ni-să presintă ca un scaun mare. Aceste molecule, în urma scuturăturii și a greutatei singuraticelor șireduri frecându-se de sticlă acolo, unde acesta e golă o șgărie și astfel iesecută așa zicând automate gravarea. —

Modelul lipit pe sticlă, după-ce ne-am convins că e destul de bine gravată, să pôte ușor lua jos udând sticla cu apă care o môle îndată hârtia și așa o putem ușor deslipi.

— a —

Topogravură.

Sub acest titlu e cunoscută acea procedură, carea să folosese de cătră biroul de fortificații din Paris pentru a esecuta posări și reproduceri carto-și topografice. Ca o noutate interesantă mai la vale descriem procedura după cum mi-o comunică șefului corpului de genie *De la Roé* :

O placă de zink, nu prea grosă, să obduce cu asfalt sensibilat, să espune timp îndelungat (sau punând placa sub desennul transparent, sau sub un diapositiv) și să desvôlta (ca ori ce placă sensibilă) în o scaldă de oleu-de-terpentin. Părțile, care nu au fost influințate de lumină să disolvă cele influințate rămân. Dacă turnăm acum pe placă o fluiditate de gravat, obținem o placă gravată a cărei afunzimă sunt abia de ajuns spre a lua negreala. După încercările făcute cu aceasta procedură, să spune că rezultatul este escelent, copiile foarte curate, și placa este foarte ținătoare și pôte suporta fără nici un defect mi de copieri.

În numerii proximi o să mă ocup mai pe larg cu descrierea productelor zinkiografice, cu atât mai vârtos, că aceste ne interesază a le cunoșce, ca să ne putem face o idee chiară despre modul cum să pregătese clicheele adă deja lățite în totă lumea.

Nițu.

DE ALE POPORULUI.

—o—

Descântec de dragoste.

Lună luniță,
Dómnă domniță,
Cu fața albă
La lume dragă,
Tóte le vezi
Pe min' me vezi
Că 's supărată
Că 's intristată,
Orî beteag

Că m'o lăsat
N. N. Cel drag.
Na ăst sbicuț,
Sui în căruț
Mi'l adă ori cum
Orî supărat
Orî voios,
Orî sănătos,
Că mi drag

Ca ochii din cap.
Lună luniță,
Bună luniță,

Firea-i cum îi fi
Ad' pe badea-aci
Că de-nu-oiu muri.*)

Theodor A. Bogdan.

* Fata cea lăsată, ia un sbicuț de cânepă, impletit în trei scorți, se duce în grădină, unde se îndreptă cătră lună și zice de trei ori acest descântec în trei zile după oaltă.
Descântecu acesta să pôte dice numai sara când e lună plină.
Audiță în Jabenita.

Povestea cu Ionică Făt-frumos, Strâmbă-lemnă și Sfarmă-pétră.

Era o femeie și n'avea copii; și dăduse cum mai dorea ea se aibă, că așa-i omul, dorește ceea ce n'are. Numai întruna din zile s'a dus în pădure, și a rupt dintr'un copac o crângă, care de la un loc, se împărțea în două. Și-a îmbrăcat ea crângă ceea așa: la capătul mui gros (singur) i-a făcut capul; iar la capătul mai undele se împărțea în două i-a făcut picioarele. După-ace a îmbrăcat-o așa, păpușa cea pus'o într'o albiuță și a început s'o legine cântându-i.

Pe atunci umbla D-deu și cu sf. Petru pe pământ. Și cum umblau ei pe colo, pe din colo, numai s'a întâmplat că o dat și peste femeia ceea. Și a întrebato:

- Ce faci femeie hăi?
- Ce să fac? I-a lăgan copilul ăsta.
- Da bun copil ai de nu plânge de fel.
- Bun.
- I-a se-l vedem și noi, dăse D-deu.

Acum femeia vedând, că n'are încât și trebuie se spună drept dăse:

— Da, cu totă rușinea se vă spui drept: Nu-i copil, ci-i o păpușă, care o lăgan și eu așa, ca să-mi mai trecă de dor de copil.

Atunci D-deu, vedând cătu-i de duiosă femeia aceea după copil cu puterea s'a cea ne mărginită, căci lui toate îi sunt cu puțință, prefăcu păpușa cea în copil ca toți copii, care crescă ca din apă. Cât creșcă ai noștri în 7—8 ani, acela creșcuse, ca cât ai clipi din ochi; că mă rog, era puterea D-deiasea la mijloc, pe care noi muritorii, pământeni și păcătoșii, nu suntem în putere s'o judecăm.

— I-a desvălesee-l, cu totă rușinea, dăse D-deu, să-l vedem și noi. —

Și l'a desvălit femeia ceea, că n'a avut în cătro și-a găsit în locul păpușei un copil — ca toți copii. . . .

Acum a vădit ea, că cei doi moșnegi sunt D-deu și cu sf. Petru. —

- Acum se țî-l botez eu, dăse D-deu. —
- Botéză-l, respuse femeia. —

Și l'a botezat D-deu și i-a pus numele Ionică Făt-frumos. După botez iar a creșcut vedând cu ochii, așa că în cate-va zile, s'a făcut flăcău de înșurat și pace. Și flăcăul ăsta era așa de frumos, că la sora te puteai uita, da la dansu ba. Dacă s'a făcut mare a dăse.

- Mamă fă-mi o azimă de făină de grâu.
- T'oi face, dragul mamei!
- Și i-a făcut. Dacă i-a făcut el ăr a dăse:

— Mamă, pune-mi-o în traistă, că eu mă duc în totă lumea asta unde m'a îndrepta D-deu, și pune o batistă albă în copacul cutare — era un copac înaintea lor — și când îi vede batista plină de sânge, se scii, că eu am murit, și să-ți iei grija de la mine.

După asta și-a luat traista la șold și s'a dus, s'a dus, până a ajuns într'o pădure. Acolo a rupt o vargă dintr'un copac; ăr când a rupt'o, ea a făcut trósc și a auzit un pădurariu, și a dăse:

- Măi, care-i acela?
- Eu-s, măi, a dăse Ionică Făt-frumos. —
- Da cine ești tu? îl întrebă pădurariu.
- Măi, eu-s Ionică Făt-frumos. Da tu cine ești? dăse Ionică.
- Eu-s Strâmbă-lemnă, respuse pădurariu. Măi, hai să ne prindem frați de cruce, dăse Strâmbă-lemnă.

— Hai, măi, respuse Ionică. —

Și au făcut pre cum au dăse.

După asta au mers, au mers, amândoi prin pădure până au ajuns la o fântână. Dacă au ajuns acolo Ionică au vrut se bea apă din fântână. Atunci unul din fântână, i-a șters o palmă de-a vădit scânteii verđi, nu altă, înaintea ochilor. —

- Măi, cine ești tu? îl întrebă Ionică.
- Măi, eu-s Sfarmă-pétră. Da tu cine ești?
- Măi, eu-s Ionică Făt-frumos. —
- Măi, hai să ne prindem frați de cruce. —
- Hai, măi, respuse Ionică.
- Și s'au prins toți-trei frați de cruce.

Dacă s'au prins toți frați de cruce, au pornit'o cu toții la drum. Ș-au mers, ș-au mers, până au dat de un câmp tare frumos,

care nu-i mai vedei marginile cu ochii. Strâmbă-lemnă aducea lemne, Sfarmă-pétră aducea pétră; ăr Ionică lucra; și au făcut o casă, cum or fi făcut'o, bine, bine nu știu, că n'am fost chiar acolo. După-ace au isprăvit lucrul, s'au dus cu toții la vânat și au vânat ce or fi vânat... Și au adus vânatul acasă și au pus pe Strâmbă-lemnă să facă mâncare: ăr Sfarmă-pétră și cu Ionică, s'au dus ăr după vânat. În urma lor pe când făcea mâncarea Strâmbă-lemnă, a venit un moșneg cu barba până în pământ și-a dăse:

- Holeleu, măi, ce foc bun ai?
- Bun moșule, respuse Strâmbă-lemnă, vin și te încăldește. Și-a venit moșnegul și s'a încălzit. Dacă s'a încălzit a dăse:
- Holeleu, măi, ce mai mâncare bună ai?
- Bună moșule, i-a și mănăcă.

Și-a mâncat moșnegul, cela, a mâncat, până a mâncat totă mâncarea și s'a dus, unde s'a fi dus el. Da Strâmbă-lemnă

Un vis.

în urma lui, s'a apucat se facă altă mâncare în grabă și a pus niște carne să se frigă, a pus de mămăligă și se apucă se măture prin casă. Și când făcea el așa, viniră și cei doi frați ai lui.

— Măi, n'ai mai gătit mâncarea? îl întrebă ei. —

— Nam gătit, respuse el, că uite până am pus mâncarea la foc, până am măturat prin casă, s'a întârziat. —

— Bine măi, respuse ceialaltii. —

— Măi, dăse Sfarmă-pétră, duceti-vă voi la vânat și eu rămân să fac mâncare.

Și au plecat ei la vânat. Dacă au plecat, Sfarmă-pétră a măturat prin casă, a aședat pe paturi și după asta a pus mâncarea la foc. Și când aprôpe se fie mâncarea fértă, a pus și ceunul de mămăligă. Și când resturna mămăliga pe masă ăr a venit moșnegul cela și a dăse:

- Holeleu, măi, ce foc bun ai?
- Bun moșule, vin de te încăldește.
- Și a venit și s'a încălzit. Dacă s'a încălzit a dăse:
- Holeleu, măi, ce mâncare bună ai?
- Bună moșule, i-a și mănăcă.

Și cum s'a pus javra cea pe mâncare, și a mâncat, și a mâncat și pe urmă a fugit. Vorba cea; „Cum si-o face omul singur, nici dracul nu i-o face“

În urma lui Sfarmă-pétră mătură de grabă, așadă prin casă și pentru-că nu mai avea când ferbe altă mâncare, pusă de mămăligă și nisce carne să se frigă. Pe când lucra el așa, viniră de la vênat și cei doi frați a-i lui și-l întrebară:

— Măi, n'ai gătit mâncarea?

— N'am gătit, măi, că uită până am diridicat prin casă, până am măturat, până una, alta s'a întârziat și pace.

— Bine, răspuseră ceialalți.

— Măi, dîse Ionică, i-a duceți-vă și voi la vênat și să rămân și eu să fac mâncare.

— Bine măi.

Și au plecat eia la vênat. Ionică în urma lor a deridicat prin casă, a măturat și a pus mâncare la foc. Și când a fost fêrtă, a pus ceunul de mămăligă, și când a resturnat mămăliga pe masă, numai hop și moșnegul știî ca când ar fi tras cu bobii și a dîs:

— Holeleu, măi, da bun foc ai.

— Bun, moșule, da nu-i pentru d-ta

— Holeleu da bună mâncare ai.

— Bună, moșule, da nu-i pentru d-ta

Acum Ionică s'a priceput de ce ceialalți nu au putut găti mâncarea: da și moșnegu s'a priceput, că Ionică nu-i prost ca ceialalți.

— Ia moșule și mănâncă o lécă.

Și s'a pus moșnegu pe mâncare.

— Nu bei și vreun păhar de vin? îl întreabă Ionică.

— Beu cum se nu beu respunse moșnegul; ce mă mai întrebă că numai bolnavii se întrebă.

Și s'a dus Ionică și-a luat un păhar cu apă și a adus'o și i-a dîs:

— Uite moșule bea un păhar de vin alb.

A luat moșnegul păharu să bea și când se-l dec peste cap l'a apucat Ionică de barbă și l'a târit afară. Da afară avea un copac mare, și l'a crepat puțin și l'a pus cu barba întrânsul înhămându-l bine, ca să-l ție așa până or vini și ceialalți frați; și după asta s'a întors în casă. Numai la vremea mesei vin și cea. Dacă au vînit le au pus mâncarea pe masă se mănânce dîcându-le:

— Uite, măi, eu am putut găti mâncarea la vreme.

Acum ceia s'au priceput, că Ionică a făcut, ce afăcut moșnegului. După mâncare făcându-se sară, s'au culcat. Dimineta Ionică eșind afară n'a mai vîdut copacul cela; moșnegul îl smulsesă din pămînt și fugise cu dînsul. Moșnegul a târîit copacul cum l'a fi târîit nîptea până la borta lui. Și Ionică cum s'a sculat s'a luat cu frații sei pe dâra copacului și s'a dus până la gura bortei lui. Pe borta ceea dacă se ducea cine-va, ajungea pe lumea ceialaltă. Acolo Ionică a făcut cu frații sei o funie lungă, lungă din papură. Dacă a făcut funia a dîs Ionică fraților sei:

— Măi, legați-mă cu funia pe subsuori și-mi dați drumul în borta asta să videm este moșnegul acolo ori nu?

Și l'au legat ceia și iau dat drumul. Și a mers, și a mers Ionică, până a ajuns la bordeiul moșnegului. Și moșnegul avea 3 fete, care ședeau sub un pom și cosău. Da fetele cum l'au vîdut, i-au dîs:

— Ce cauți pe aici, că tata când a vini șite-a vedea, te omoră, că uite — veđi — polobócele cele cu apă? În cutare poloboc are apă mîrtă și în cutare are apă vie. Și cum a vini, are se bea apă vie și are să se întărească și te omoră.

— Bine, l'as, că nu mă omoră.

După asta — D-đeu i-a dat în gând lui Ionică, a mutat polobócele cu apă unul în locu altuia. Și moșnegul când a vînit și ne știînd, a beut apă mîrtă cređînd, că-i apă vie și a murit. — Și dacă a murit. Au dîs fetele lui Ionică:

— Ei acum, ai omorit pe tata, ce faci cu noi?

— Las, că ve așed eu și pe voi, n'ó se rămâneți așa.

După asta a luat el fetele și s'a dus cu dînsăle la gura bortei. Atunci Sfarmă-pétră și cu Strâmbă-lemne au simțit, că vrea să iasă Ionică afară și-a dat drumul funiei. Ionică a legat fata cea mai mare și ei au tras'o la dînsul. Da el când a legat i-a dîs:

— Când îi ajunge afară — dincolo, — și te-a întreba

cine-va a cui esci, tu se respîndi, că esci a lui Strâmbă-lemne și să spu se mai dec drumul funii, că mai este cine-va se vie. —

Și cum a învêtat'o, așa a și făcut.

Și au lăsat ei funia iar și Ionică a legat fata cea mijlocie și i-a spus, că când a ajunge pe lumea ceialaltă și a întreba-o cine-va a cui-i, se spună că-i a lui Sfarmă-pétră; și se le spue, se mai lese funia, că mai este cine-va să vie. —

Și cum o învêtat'o, așa a și făcut.

Și au lăsat ei funia și Ionică a legat'o cu funia și pe cea mai mică și ia spus, că dacă a întreba-o cine-va a cui-i, se spue, că se ține de surorile ei; și i-a spus se le spue se mai lese funia se iasă și el — Ionică. Și cum a învêtat'o, așa a și făcut.

Da fata cea mai mică, cât au stat cu Ionică, a purces îngreunată. Cum a eșit ea afară și a vîdut-o frații lui Ionică, că este mai frumoasă, ca surorile ei, ei s'au priceput, că ea o să fie a lui Ionică și de aceea a vrut să-l omóre. Așa când a lăsat funia ca se iasă Ionică, a legat de capătul ei un bolovan — mare cât tóte dîlele — și cât ai rupe un păr din cap, de nu l'a omorit. D-đeu i-a dat în gând de s'a dat la o parte după asta el ș'a pus o săcure la șold și s'a dus până au ajuns la nisce pui de pajură. Pui eia cum l'au vîdut, ia-u dîs:

— Vai-de-mine om; pămîntén, avem aicea la o fântână un bălaur, și de câte ori se duce mama de a casă, scóte câte un cap ca se ne mănânce. Atunci el s'a dus cu săcurea la fântâna aceea și bălaurul când scotea câte-un cap ca să se ducă la pui și să-i mănânce el îl tăia. Și tot așa până i-a tăet 7 capete și a făcut 7 grămeđi de carne. Dacă a făcut grămeđile cele de carne, s'a dus la pui. Atunci pui știînd cea făcut el, i-au dîs:

Vai-de-mine, ce-i de făcut, că mama când a vini și a vedea că ai tăet bălaurul, are să te înghită și pe urmă are să te facă și mai frumos de cum esci. —

Și numai l'au pus sub aripele lor, ea să nu-l găsescă. Și a vînit pajura și vîdînd pui că trăese, le a dîs:

— Dragi mamei, cine v'au scos?

— Dapoi dacă țom spune ce-i face?

— Nu-l omor, nu-i fac nimic; numai îl înghitesc și-l fac mai frumos de cum este.

— Apoi a apucat i-a în colo.

Atunci pajura cu gura deschisă, apucă întru acolo, să-găsescă. Și ne găsindu-l, s'a întors înapoi și a întrebat:

— Nu-i într'acolo, în cătro a apucat?

— A apucat i-a încolo.

Atunci pajura în cătro îi aretase. Și în urma ei vorbeau pui cu Ionică.

— Măi, ce se facem se te spunem?

— Spuneți-mă se vedem ce mi-a face.

Și când sa întors înapoi pajura, l'au scos pui de sub aripi. Atunci ea a dîs.

— Ei dragii mamei de ce m'ați făcut de am umblat atât și nu mi la-ți scos dintr' întâi?

Atunci pajura de bucurie, la înghitit și la făcut și mai frumos de cum era. Dacă la făcut l'a întrebat:

— Ei acum, ce să-ți fac, ce să-ți dau, pentrucă m'ai scăpat pui.:

— Ce să-ți cei? Ce să-mi dai? Se mă scoți de pe lumea asta afară pe ceialaltă lume.

— Te scot. Da să-mi pui pe spinare cele 7 grămeđi de carne din balaur, un vas cu vin și se încaleci pe mine și cînd oi întorce înapoi capul, să-mi dai în gură câte-o bucățică de carne și câte un păhar cu vin, și te scot.

Și-a făcut Ionică cum a dîs pajura.

Și a mers, și a mers, până aprópe de gura bortei; și când se ajungă pe lumea astaalaltă, numai a isprăvit carnea, dar vin a mai avut puțin. Atunci pajura întorcînd capul să-i dec mâncare, el i-a dîs: — Maistai puțin să i-au. —

Acum el a tăet de pe la șolduri și de pe airea pe unde avea carne macră, și i-a dat ingură și pe urmă i-a mai dat și un păhar cu vin. Și când a înghitit carnea, l'a și svêrlit pe lumea asta. Dar întelegînd, că carnea ce-i dădu-é îi dela dînsul, îi dîse:

— Ei ce n'am știut eu, că-i așa de dulce carnea de om pămîntén, că te mîncam de mult.

După asta Ionică porni spre casele unde ședea Strâmbă-lemne, cu Sfarmă-pétră și cu fetele moșnegului. Dar pe fata cea mică a moșnegului, frații lui Ionică o pusese acolo bucătărăsă

la surorile ei. Acolo ea născuse un băet, care făcându-se mare, frații lui Ionică, îl puseseră să păzească porcii. Acum Ionică înainte de-a ajunge la dânsii, găsind băetul cu porcii pe câmp, înțelesese tot, și-i duse:

- Saaaracă lume, pe tine te-a pus la porci?
- Pe mine?
- Da măta ce face?
- Li bucătărăsă.

— Hai cu porcii acasă.

— Daapoi nu merg, că mă bate.

— Haide, mēi, ce-ți dă eu.

Și au dus porcii acasă. Acolo băetul a duse:

— Porcii eștea nu intră la ocol, până nui seruți...

— Ia săi sărut eu duse, Ionică. —

Și a luat o ghiogă și când a dat într'o scrôfă, toți porcii

au fugit în ocol. După asta băetul și cu Ionică au intrat în casă la Strâmbă-lemnă și Sfarmă-pétră. Acolo în casă duse:

— Apui bine măi, de ce mi ați pus băetul la porci, și femea bucătărăsă? Ați crezut, că n'am să mai viu eu și că m'ați omorit? Tot de voi are să fie reu. Acum ce voiți voi să facem? Eu dăc, să mergem afară și se svirlim cu sabia în sus și care a fi vinovat, în acela a cădea sabia și l'a tăia și-a muri. —

— Bine măi, duseră ceialalți. —

Și au eșit ei afară și a svirlit întâi Strâmbă-lemnă cu sabia în sus și a cădută înapoi și i-a tăiet capul și-a murit: și a svirlit și Sfarmă-pétră și i-a cădută în capul lui și a murit și el. Vorba ceea: „Dreptatea eșă la lumină, că untul de lemn deasupra apei.“ După asta Ionică a măritat soțiele fraților lui-Cumnatele sale; ér el a trăit mult în fericire, și a fi trăind și ađi cu soția lui, de n'a fi murit.

Ș'am încălecat pe o șea și v'am spus'o așa.

CRONICA.

D-șora Letiția Vlăsa a deschis un atelier de croitorie pentru dame, în Strada-nouă nr. 32 din Bistrița, unde se gătesc tot felul de toalete pentru dame cu cele mai moderate prețuri, Recomandăm deci cu toată căldura stimabilelor noastre cetitoare părtinirea acestui atelier românesc.

O statistică din Roma. În Roma sunt 20 cardinali, 35 episcopi. 1369 preoți, 2832 călugări și 3215 călugărițe, cu totul deci 6481 între 400.000 locuitori. Tot la 61 locuitori se vine deci 1 spiritual. Biserici sunt în Roma 400, ér mănăstiri și capele nenumărate.

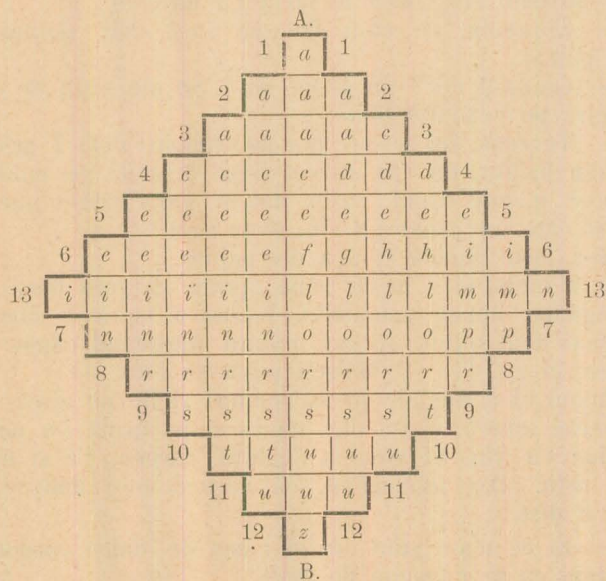
Incoronarea noului rege al Angliei, Eduard VII. după-cum se anunță din Londra, se va face în 20 Iunie anul urrente.

Femeile germane și vama pe cereale. Fiind vorba de urcarea vămii pe cereale în Germania, damele berlineze au ridicat în public un energie protest în contra acestei tendențe. Proiectul lor se termină ast-fel: „Noi, femeile germane, nu voim, ca artiicii de hrană să se scumpească în chip artificial și ca prețul pâneli, singura hrană a sermanului popor, să se urce mai mult. Dacă cuvântul nostru nici n'ar ave ponderositatea hotăritoare, noi vrem, cel puțin, prin intruniri în masse, prin petiții și prin nenumărate iscălituri se dăm expresie voinței noastre“.

Pasul damelor germaue în această privință e, în adevăr, laudabil și le servește num: i spre cinste. Glasul lor, spus la această chestie, nu e al femeilor politisătoare, ci e glasul bunelor econome, cărî înțeleg rostul casei și greul vieții în familie, mai virtos între împrejurările de azi

Gâcitură magică.

de: Alex. Țințariu.

Literele din această figură, se se arangeze astfel, că cetind dela istânga spre dreapta se dee nume de următoarea înscenare

1—1 O literă din alfabet.

2—2 O măsurătoare a timpului.

- 3—3 Un cataract al Nilului.
- 4—4 Un mare literat românesc.
- 5—5 Un oraș în Franția.
- 6—6 O musă.
- 7—7 Conume familiar românesc.
- 8—8 Un renumit pictor Francez.
- 9—9 O musă.
- 10—10 Un nume bărbătesc.
- 11—11 Un adjectiv.
- 12—12 O literă din alfabet. —
- 13—13 Un poet român; tot acel nume rezultă cetindu-se și dela A—B.

Deslegări de gâcitură.

Deslegarea Aerosticonului din nr. 3

La deslegat bine d-șorele: Silvia Borlea și Silvia Stoica Cuiedi precum și domnul Ioan Neagoș comerciant în Monor. acaror nume nu sa publicat în numărul trecut din cauza întârșierii.

Gâcitura din Nr 4 de L. Ganea.

A deslegato bine dómnele și domnișorele: Maria Peri învățătoreasa Barna;

Pre cum și Domniș Nicolae Călnicean inv. Cielova, Andreiu Bugnariu practicanț la posta și telgraf în Karczag; Leon Cehowschi inv. sup. în Sadova-Gura.

Ilustrațiunile nóstre.

Trei ilustrațiuni decorează paginile revistei nóstre din numărul present.

Visul pre care tóte felele îl dorese ca să se implinescă.

Orfanii de a căror sórte toți ar dori să fiș scutiți.

Și o comună românească din munții apusenii locuită în mare parte de baieși români metalurģi ce scot din sinul pământului aurul după care toți ómenii ravnesc atât de mult cu dorul ca să se îmbogățescă.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

—*—

Ciclovantul. Vom publica trimite numai.

La mai mulți. Tablourile comandate vi sa expedat cu posta prețurilor lam primit cu mulțămită.

La mai mulți. Pentru preoți competențele reclamate am făcut pași de lipsă, veți primi în zilele acestea deslușiri de-a dreptul de la locu competent, de pagubă nu-ți rămânea la nici un cas